

ELŐFIZETÉSI ÁRÁK:

A kiadóhivatalban érve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszafizetés
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Könyvesbolt: Árk. & Állás.

NAGYVÁRAD, január 23.

Egyház és állam.

(m.) Sok szó esik a katolikus egyház ellen Franciaországban intézett támadásokról. Lépten-nyomon halljuk az ellenséges tábor varázsigéit a hatáskörök szétválasztásáról egyház és állam között. Mindenki tudja, hogy szakadás állott be Franciaország és a Vatikán között.

De tudják-e a mi katolikusaink, mi rejlik a hatáskörök szétválasztásának jelzava mögött? Tudják-e, miképen végzik ezt a szétválasztást? Miképen is csinálják azt a szeparációt, mely miatt a szakítás Franciaország és a Vatikán közt beállott?

Lássuk hasznos tanúságot a nálunk is várható támadásokkal szemben, hiszen nálunk is el-elzólják magukat vigyázatlan nyelvek, vagy a kiknek talán céljuk az irányítás és felhívás a francia komplott példájának követésére.

A vatikáni körökben nagy feszültséggel néznek a francia kamarában az egyházak leltározása tárgyában előterjesztendő interpelláció elé. A 30 ezer templomban megejtendő leltározás ugyanis komoly incidenseket okozhat, mely megnehezítheti a pápa helyzetét abban, hogy a francia katolikusok izgatottságát csitítsa.

Délfranciaország püspökei pedig értekezletet tartottak Albi városában, hogy megállapítsák a francia püspöki kar, magatartását a szeparációs törvény végrehajtásával szemben.

Az említett interpellációra, mely tiltakozik a tabernakulumok megnyitása ellen, azon válasz, hogy az egyház szentségeit mindennemű megszenteltentéstől megóvják s a kormány törekszik a szeparációs törvénynek a katolikusok sérelme nélkül való életbeléptetésére, talán szemfényvesztés akar lenni, hogy a Vatikánt megtartsa engesztelésre hajlandó jóakarataiban.

Délfranciaország püspökeinek értekezlete által előkészített tárgyban pedig De Mun gróf cikke után abban állapodott meg a francia püspökök párizsi konferenciája, hogy a francia katolikusok alávehetik magukat a szeparációs törvénynek azzal a feltétellel, ha a kultuszegyesületek a papság vezetése és ellenőrzése alatt maradnak.

A punctum saliens tehát jelenleg De Mun gróf álláspontja, mely szerint igazodik a francia katolikusok magatartása a közel jövőben.

A francia egyházak (templomok) leltározásának célja a még meghagyott egyházi javaknak, sőt szerelvényeknek is alattomos konfirmálása, a mit bizonyítanak a szeparációs törvény rendelkezései. Így, ha a kultuszegyesületek meg nem alakulnak a törvény szabta időn belül, ha az egyesületeket feloszlatják, ha az egyesület hat hónapig nem teljesíti feladatát: akkor a kormány a törvény értelmében az egyház összes értékeit, ingó vagyonát és közművelődési eszközeit átadhatja a politikai községnek, vagy valamely jóté-

konyczélra, sőt magát a templomot is bárkinek, még szabadkőműves társaságnak is eladhatja.

Itt tehát fel van vetve a kérdés, hozzájárul-e a francia katolikus egyház, illetőleg a Vatikán az egyházi javak összeírásához s így az előbbiekből az egyházra nézve érthetőleg sértő törvény életbe léptetéséhez a nagyobb rossz elkerülése végett, vagy szembe néz annak az eshetőségnek, hogy az egyház ellenállására a francia kormány a még meghagyott egyházi vagyon és felszerelések teljes elkobzásának előkészítésével és keresztülrészakolásával feleljen.

De Mun grófnak irányítása szerint, mely mellett foglalt állást a francia püspöki kar és a Vatikán is, az egyes egyháztanácsoknak a végrehajtás megkezdése előtt titakozniok kell a leltározás ellen s utalniok kell az egyház jogaira. A leltározásnál nem mint tanuk, hanem mint ellenőrök lehetnek jelen, aláírásukat azonban minden körülmények között meg kell tagadniok.

Ime, így dolgozik a szabadkőműves flikától megmételtyezett eszpri az igaz és hithű francziák zaklatásában s még eddig el nem rabolt egyházi és jótékonyági vagyon és felszerelések igazságtalan törvénnyel való alattomos konfirmálásában.

Nálunk milyen szépen ment az egyházi javak összeírása! Voltak ugyan bal sejtelmek, a melyek rossz célzattól tartottak e művelet háttérében. De már ez nálunk így szokás, a mi politikánkban

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Késői virág.

Irta: Kovács Lajos.

Bizony nem sok örömet hozott a tanítócsaládhoz az a vakarcs. Azon csodálkozni épen-séggel nem is lehetett, mert egy kicsit bizony elkésett az a falat vendég, az Isten senkinek se rója fel bűnét. Mit is mondtak az emberek; sok szóbeszéd eshetett miatta, mikor az eladó soron is tul volt az idősebb leány: Magda. Igaz, a maga kenyerét ette, mert a községben volt tanítónő, de mégis otthon lakott, a családhoz tartozott. A kisebb leány is iskolahagyott volt, sok hasznát lehetett venni a háztartás körül.

A két fiu közül az idősebb ott káplánkodott valahol egy alföldi városban, a fiatalabb is maholnap szárnyára kelt.

Furcsa volt na, furcsa, ez a kis meglepetés.

A mester maga is kesernyésen mosoly-

gott a kis jövevénynek, s mit is tehetett mást, imádsággal enyhítette a keserűségét.

A tanítóné-asszony csak sirt, sirt, a szegyenkezés szakgatta a zokogását s pirult még a saját gyermekei előtt is. A bánatát tetézte az, hogy Magda az első héten még ajtot sem nyitott rá; duzzogás vagy szemrehányás akart az lenni?! . . . Talán még sem lehetett vétkél venni, mert a szíven rég megült a bánat. . . Nem sokra nézte magát az életet sem, a hála a szülei iránt, füzte még ide le. Hejh, pedig valaha másképpen is volt ám, éjjeket is átvirrasztott édes, forró lázban, hévvel álmodozott s tervezte a jövőt. . .

De nem úgy lett. Az álom csalt s tán nem is volt hazug minden szerelmi szó, mégis

„ő“ mással osztja meg az életet.

Tiszta volt minden vágya, fájt is a csalódás; hejh, Tasnády Kálmán! . . .

Az ifjabb leány, Irma, az serénykedett s olykor-olykor csucsulygatta a falat porontyot. . . Elvégre is bele kellett nyugodni a változhatatlanba; különben sem volt az olyan elviselhetetlen, mint amilyennek eleinte látszott.

A szülői szív szeretetben kincseknél gazdagabb, jutott az új csöppségnek is.

Az édesapát a hite, a bizalma még inkább az Istenhez kapcsolák és csakugyan az aggodás mellé oda szegődött a reménység is, színezte a jövőt.

Az édesanya szíve azonban csak el-elfacsarodott, valahányszor azt a piczi pólyát bontotta s göngyöltte. A jövő fölött gondba merült. Elmélyedéséből felzavarta a baba sírása, olybá tűnt fel neki, mintha vissza álmodná az ifjabb éveket, amikor egyik az ölében, másik a térdén játszadozott s gyermekkacajától hangzott a békés tanítói lak. . . A könnyein át is csillogott az anyai szeretet tüze, amint nézte, vonzózással emelte kebléhez s visszafojtott csókjaival elhalmozta azt a parányi arcocskát és úgy érezte, könnyebb a lelkének. . .

A vér sem vált vízzé, a Magda szívébe is édes melegség költözött a kicsike iránt, olyanforma érzés, aminőt oly sok éven át gyászolt. Felzaklatott lelkének nyugalmat adott ez az érzés, a földi élet feletti elkeseredés nem kizozta már úgy. A megtépett kebelben mintha

Karneval 1906.

Báli ujdonságok ugymint flitteres csipkeszövetek, selymek, gaze-kelmék, szövetek, mosó báli kelmék minden kivitelben, óriási választékban érkeztek s jutányos árakban kaphatók.

Megbízható vászon és fehérmük, valamint egész menyasszonyi kelengyék különböző összeállításban rendkívül olcsó árban lesznek kitérítve.

Karneval 1906.

Kenyeres és Engländer

Szent László-tér 1. Kossuth-utca mellett

az a megszokott taktika: ne beszéljünk rossz célzatokról, ne tiltakozzunk hangosan, nehogy mitőlünk tanulják meg, milyen módon is fordíthatnák ellenünk azt az eszközt, melyet balsejtelemmel, de jó képpel szolgáltatunk ki önkezünkkel. Mintha nem hamiskásabbak volnának a hamisság utjai az igazság egyenes útjainál.

Tudjuk, hogy az összeírás akkori czime a kongrua rendezés volt, persze mindenkinek eisősorban, mint a kiknél összeirtak, csak hogy a más bőrre való ígérettel támogassák az időszerű kormányzatot. S mikor a tett ígért ellenében keresztülvitték az egyházpolitikai törvényeket, melyek éppen a keresztülhajszolók felekezeteit károsították, még hangosabban zúgott fel a nagyobb kárpótlás követelése a kongrua kérdés végrehajtásának érdekében. Mivel pedig az államkormányzat azt mondja, non porrumus, kész az éhes felekezetek s kárörvendő szövetségeik újmutatása az 1848. XX. t.-cz. végrehajtása czimén a katolikus egyházi vagyon elrablására.

És megjelennek a számszerint való kimutatások az egyházi vagyonról olyan körökből, hol sokkal pontosabb adatokat tudnának közzétenni példának okáért a börtönök kezében levő vagyonról, mely sem közczél szolgálatában nem áll, sem eredete nem oly nagyon bizonyos, sőt nagyon is kétes.

Katolikus öntudat, elő az önérzetes, hangos tiltakozással a 48. XX. t.-cz. ilyen irányu végrehajtásának hangoztatásakor. Tessék bátran rámutatni az új földesuraknak nem tisztességes gazdasági fejlődés és szorgalom útján gyűlt vagyonára a szociáldemokrata földosztókkal és kommunistákkal szemben. Majd meggondolják akkor, mit követelnek, ha rájuk is tereljük a viszonyosság rudját.

Csak ne volna az a taktikánk, hogy

mindig nagyobb rossztól félünk önérzetes fellépésünk reakciója gyanánt s így ránk hozzák a nagyobb bajt, mialatt mi mélyen hallgatunk, mintha biz ez így volna természetes.

Pedig ez éppen annyira nem természetes, mint amennyire amaz nem igazságos. Ha pedig ezzel az ellentábor nem törődik, annál inkább törődjünk vele mi s ne hagyjuk magunkat!

A politikai válság.

A kibontakozás felé.

Fejérváry hirtelen újabb bécsi utazása szorososan összefügg a kibontakozással. Egyuttal egész határozottan békében utazik. Erre nézve a következő verziót kolportálják, mely nincs ugyan minden pikantéria nélkül, amellet azonban sok tekintetben plauzibilis.

A lapokat bejárta az a hír, hogy *Andrássy* Gyula készített békejavaslatot és ezzel felutazott Bécsbe, ahol Pitreich hadügyminiszterrel közölte tervét, amelyről a koalíció vezérei tudtak. A kísérlet akkor nem sikerült. Formai okokon mult, hogy nem indultak meg azonnal az érdemleges tárgyalások. Pitreich ugyanis nem tudni, saját elhatározásából, vagy a királytól nyert előleges felhatalmazás alapján — azt mondta *Andrássy*nak, hogy ő nagyon kívánatosnak tartaná a béke nyélbeütését, de a király rendithetlen elhatározása, hogy Fejérváry megkerülésével nem bocsátkozik semmiféle tárgyalásba és így lehetetlen neki vagy bárki másnak javaslatokat a király elé vinni.

Ezzel abbanmaradt a kísérlet.

Fejérváry egyik legutóbbi kihallgatása alkalmával — nem tudni, hogy a király hozta-e szóba, vagy Fejérváry — megemlékezés történt *Andrássy* újabb terveiről és javaslatáról. A király annak az óhajnak adott kifejezést, hogy *Andrássy* javaslatát meg akarná smerni, ha Fejérváry olyannak itéli, hogy a békés megegyezés alapját képezheti és egyszersmind rész-

letezett program, mely a koalíciós kormány iránya és működése felől tökéletesen tájékoztat.

Fejérváry aztán érintkezett *Andrássy*val, aki előbb *Darányi* Ignác tanácsát kérte ki. Utóbb *Darányit* elküldte a koalíció vezéreikhez, hogy belenyugodnának-e abba, hogy Fejérváry közvetítse a királynak az előttük részleteiben is ismert javaslatot.

A koalíció vezérei kijelentették, hogy *Andrássy*t természetesen nem köti az ő határozatuk, hogy Fejérváryval nem tárgyalnak és végeredményben azt tartják fontosnak, hogy a király szerezzon tudomást a programról és győződjék meg a koalíció tiszta szándékairól. Nem bánják, ha báró Fejérváry, vagy más lesz az, aki a tervezetet a király elé viszi. Belenyugosznak ebbe annál is inkább, mert az utóbbi napokban kijelentették ismételtén, hogy ők csak azért nem terjesztettek részletes programot a király elé, mert ezt eddig csak királyi felhatalmazás nélkül kérték az önkéntes mentők.

Ezek után *Andrássy* bemutatta az ő javaslatát Fejérvárynak, akinek voltak ugyan kifogásai, de egészben és nagyban olyannak találta, hogy esetleg megegyezés alapjául szolgálhasson.

Andrássy át is adta a programot Fejérvárynak, aki rögtön el is utazott Bécsbe legelsőbb kihallgatásra. Fejérváry biztosította *Andrássy*t, hogy neki komoly szándéka békét létesíteni.

Az eljárásra vonatkozólag azt jelezte Fejérváry, hogy ő a király hozzájárulása esetén folytatni fogja a tárgyalásokat mindaddig, míg végleg kitisztáztak minden egyes pontot és igyekezni fog, hogy az utolsó szankciót a király Budapesten adja meg és itt is maradjon, míg a kabinet megalakul és a parlament megkezdí a rendes munkálkodást.

Eddig az érdekes verzió, amelyben, mint az audienciához fűzött kombinációk mutatják, igen sok a valószínűség.

megédesült volna minden eddigi fájdalom: a csalódás, keserű lemondás . . .

Komor hangulata derültebbé vált, magasztosnak látta a hátralevő életet, nem hallotta már a balál szárnyának a suhogását . . . Az elhatározás izmosodott a lelkében, cserben hagyott életének látta a célját: ápolgatni s felnevelni ezt a kései virágot, Katinkát . . .

Ugy is lett . . .

* * *

És boldogult a kis család, mert jó ismerőse volt maga az Isten.

Nyugalomba tért a mester s a közelebbi városba behúzódtak, ott még sem volt olyan terhes a Katinka iskoláztatása.

Magda is számitgatta a működési éveit s pár év mulva ő is elég tisztességes díjazással vonult nyugalomba és beköltözött a családhoz. X . . . város egyik rendezettebb mellékutcájában szerényen húzódtott meg egy csinosabb kis épület, a nyugalmazott tanítóék háza. Eleinte öröm is tanyázott abban, onnan lépett az oltár elé Irma, hosszan tartó boldogságra. De a bánat hamarosan rászakadt arra a kis házra, az érdemes mester elköltözött örök pihenőre. Csendes, szomorú lett az özvegyi ház . . .

És jóformán még fel sem száradt a gyász könyűje, el sem némult a sirató szó, követte a sirba a férjét, az apát a hitves, az édesanya . . . Bánat nehezedett újra arra a kis házra s évek óta gyászba borult . . .

Nem is lehetett vétek, hogy több év után éledett benne a derű, s pirkadt a verőfény.

A legifjabb hajtás bontogata harmatos szirmait, gyönyörű virág is volt az a maga idejében.

Hajának sötéte hullámos volt, arcza feslő rózsaszínű, szemei édesdeden beszédesek, ajka hasadó meggy, termete lágyan simuló lilomszáll. Fehér a lelke, jóság a szíve, várhat boldogságot, adhat üdvösséget . . .

És mert eljött a kikelet, vágyott a napfényre, valami névtelen érzés ejtette lázba, érezte, de nem értette . . .

És kirepült, a Magda védszárnyai alatt.

A bálterem ki volt csinosítva, tetszett is a szemnek. Ragyogtak a terem csillárjai, sugaraikat visszavetette a padló fénye. Virágszalagok kigyóztak a tükrök s képek körül, kellemes illat keringett le rólok.

A vendégek jöttek, gyűltek.

A fiatalok parázs kacagása csengett-bongott a teremben, ismerős, sétáló párocskák enyelgése összevegyült a kavarodásban.

A festői csoportnak pompás disze volt ott szélen egy kis leány, tekintetében is rebent egy forró érzelm . . . Ilyen helyen járatlan volt ő még; lám, fel is tűnt egy szemesebb fiatal embernek és ez nézte hosszan, — igazán.

Ez *Tasnády Kálmán* volt. Büszke tartása, rokonszenves, mint a puszta árva fája, nyugodt tekintete, nyílt, sokatmondó férfias arcza érdekes.

Amint nézte, úgy találta, mintha ismerőse volna,

Még sem lehet, hisz' az édesapjától maradt emlékkép oly régi. Csak az bizonyos, hogy a hasonlatosság feltűnt.

És ez *Kálmán* jóleső érzésben nyugtalanította, elvonult a terem egyik szögletébe, ott körülnézte magát s rendezgette agondolatait: hogy is kezdje?!

A cigány gyantázott, bele is kapott egy közismert nótába és lejtettek a párok.

Kálmán is ott járta azzal a kis lánnyal, aki látta őket, gyönyörködött bennök, csak Magda könyezett . . .

. . . Mikorra a bálból hazatértek, közelgett az éjféli.

Katinka lepihent s szemére szállt az édes álom. Almodozott is, színes álmái bájos arczára rajzolódtak, szenderegése elragadó volt így a hótízta, lágy párnák . . .

De Magda nem nyugodhatott, kinozta az emlékezés s amint szóltalanul nézte azt a szépséges gyermeket . . . zokogott csendesén. Megelevenedtek agyában a szerinte eltemetett emlékek, maga előtt látta egykori bálványát, szerelmét, annak egyetlen gyermekét s szemében kigyuladt a szenvedély lángja . . . Ugy érezte, hogy keblében a *Katinka* iránti — szinte — anyai — szeretete homályosul s választófal emelkedik közéjük; inkább a szerett férfi árváját vonná védelme alá.

Még sem! Lelkének egyensúlyát visszaállította a józanabb szeretet, amit örökségül

Fejérvary audienciája.

Fejérvary tegnap délelőtt kihallgatáson volt a királynál. Midőn onnan eltávozott az egybegyűlt újságíróknak következőket mondotta: Ő felségének jelentést tettem a helyzetről is, holnap valószínűleg újra kihallgatásra megyek. Mondják, hogy Fejérvary a király elé terjesztette a javaslatokat, melyeket legujabban a koalícióval, illetve ennek egyes tagjaival külföldön Andrassy Gyulával folytatott tárgyalások alapján készítették.

A Rudnay-ügy.

Kristóffy értesítette Rudnajt, hogy lemondását nem fogadja el.

A reggeli lapok közül »Az Ujság« az egyetlen, melynek ebben a tárgyban már némi értesülése van.

NAPROL-NAPRA.**Ecclesia laborans.**

Általánosságban véve régen túl vagyunk már azon a primitív korszakon, amikor hülye frázisok, hazug jelszavak, üres szofizmák ellen kellett küzdenünk. Ma már tisztában van velünk a katolikus társadalom. Ma már tömörültek az erők és dolgoznak. Legalább ez az általánosság. Ez a szabály. De vannak azért még mindig kivételes területek, tömegek, családok, egyének, akik tétován, gyáván gubbasztanak magukban. Akik még ott vannak, ahol annyian voltak egy évtizeddel ezelőtt, a harc kezdetén. Akik ma is attól félnek, hogy kigunyolják, klerikálisoknak csufolják őket. Akik ma is könnyebb végét szeretnék megfogni a dolognak. De a komoly, ekzsponált munkától fáznak. Szint vallani nem mernek. Jaj, mi lesz akkor! Talán megszakadnak az összeköttetések, talán dugába dől a sok spekuláció, talán meghiusul a várvavárt előléptetés.

Hátha ez lesz, hátha amaz. Talán így lesz, nem jó lesz. Minek összeveszni mindenkivel. Minek örökösen harczban állani. Jobb inkább mindenkinek kedvében járni. Péternek is, Pál-

az apjától kapott. Igen, örköndi fog a Katinka utja felett, távol fogja tartani Kálmántól s a perzselő ábrándozástól, mert Katinka is hátha... Itt magára gondolt s gyötörték a mult képei, szívet mégis lázba hozta a végtelen rajongás egy férfi iránt, de a nyomában feltámadt az izzó gyűlölet egy nő ellen, pedig ezeknek nyugalmas ágya már az anyatöld, alusznak réges-régen, ketten, csendesesen...

És a könnyű enyhülést adott, a gyötürdést felváltotta az engesztelődés, ez hozott a Magda szemére csendes álmot s mielőtt lenyugodott volna, homlokon csókolta azt az álmódzó gyermeket — meg is mozdult a mosolygó ujak, azt suttogetta: Kálmán...

A két nyiladozó szív nem hiát a vita meg a harczot, a Katinka és a Kálmán szerelmének csakugyan tanuja lett az Isten is, ott a szentélybeli oltár előtt.

A Magda könyvei is felszáradtak, ajkának vonaglásai elsimultak s csak azt érezte, hogy Katinka és Kálmán közel állnak hozzá és nem tudta, melyiket is szereti jobban.

... Egy esztendő sem telt belé, Magda parányi ruhácskákat horgolgatott, örömmel, boldogan, — szerinte a jövőbeni kis — unokájának...

Oly igaz volt keblében ez az érzélem, hogy kárpótolta a multakért s boldogította.

Nem is tudom, hogy hármójuk közül ki volt a boldogabb...

nak is, Mórnak is, Somának is, Jakabnak is. Humanizmus, fölvilágosultság, felekezeti harmonia, társadalmi béke. Gyönyörű dolgok ezek. Kivált, ha tudjuk mit rejtenek magukban, mi lappang mögöttük.

Micsoda fejtetőre állított logika! Minő kivetni való hipokrizis! Pedig még mindig jelentékeny az ilyen kivételes, érthetetlen okoskodás tértoglalása. A mi működésünk területén pláne. Ugyan legyen már vége ennek az abszurd helyzetnek! Hagyjunk föl ezzel a tarthatatlan állásponttal. Hiszen a határozatlanság szégyenletes, férfiatlan dolog.

Láttunk már katolikusokat — az országos közélet is mutathat föl közülök egy néhányat — akik szorgalmasan látogatják a templomot, jó keresztény életet élnek a magánéletben, de a közéletben nem tudják megállani helyüket. Mem mernek bátor katolikus politikát folytatni. Nem tudnak erre az erkölcsi magaslatra emelkedni, csak köznap elönyeiket tartják szemük előtt a maguk szűk látkörében. Azt el nem vállalnák, hogy nem jó katolikusok. Sőt nagyra vannak vele, hogy mennyire azok. Részt is kívánnak maguknak minden katolikus társadalmi akcióból, amely tekintélyes szereplést biztosít, pozíciót ígér és ami fő, emellett semminemű áldozatot, bátorságot, szinvallást nem kíván. Ezek az ugynevezett jó katolikusok azért nem jók, mert nagyon maguk felé hajlik a kezük és nagyon gyávák. Alapjában véve tehát hasznavehetetlenek. Magyarosabban haszontalanok.

Láttunk aztán nagy számmal olyan ugynevezett jó katolikusokat is, akik csak azért s akkor hivatkoznak katolikus voltukra, hogy és amikor vallásuknak, egyházuknak, a katolikus közéletnek árthatnak. Mig a gyávák és alkalmazkodók csak azt merik mondani:

— Hát én ugyan jó katolikus vagyok, de nem tehetem, hogy a keresztény politikát támogatassam, hiszen nem engedik a körülményeim.

Addig ez a második csoport, amely egyfelől mézes-mázos, kétszínű, másfelől vakmerő, kötekedő, kihívó így beszél:

— No már én csak jó pápista vagyok, de vallást a politikába nem keverek, sem a gazdasági életbe. Ez ellen tiltakozom. Az ilyen kísérlet reakció. Papi uralom hajszolása. Klerikalizmus, amely a szeretet vallásával meg nem tér.

A jó katolikusoknak, a *mükatolikusoknak* ez a csoportja több veszedelmet hoz ránk, mint leggyűlöletesebb ellenségeink leggyilkosabb támadása. A gyáva jó katolikusok egyszerűen megcsalnak bennünket. Hogyan? Ugy, hogy páros napokon mindig közöttünk lábatlankodnak, viszik a szót, s mikor eljönnek a páratlan napok, amelyekre úgy rendezkedünk be, hogy nekik is jelentékeny szerepkört jelleltünk, akkor egyszerűen meglépnek előlünk. *Cserben hagynak* bennünket s nincs aki örálomásunkat elfoglalja.

A kétszínű jó katolikusok pedig elárulnak bennünket. Csak azért jönnek közénk, hogy kitudják hadállásunkat s megvigyék rólunk a hirt az ellenséges tábornak. Ezek a kétszínű jó katolikusok, akik nemcsak kívülről nem, de belülről pláne nem állanak mellettünk, nem ritkán *szabadkőművesek* is. Döngetik a mellüket, hogy mint névleg katolikusok beleüthessék az orrukat közügyeinkbe s kerékkötői legyenek a jóügynek. Amihez annál kevesebb

jussuk van, mert mindenféle titkos társulatokkal fujnak egy követ.

Mailáth Gusztáv erdélyi püspök éppen most irt le a kolozsvári katolikus hitközségre, hogy *tiltott társulatok tagjai ne foglaljanak helyet képviselőtestületében*. A püspök régebben már az erdélyi katolikus státus igazgató tanácsában is megtette ezt a figyelmeztetést. Valóban vastag kétszínűség és durva vakmerőség kell az ilyen tolakodó — jó katolikus-sághoz.

Sem a gyáva katolikusok ha különben jóindulatuak volnának is — sem a kétszínű, névleges gonoszlelkű katolikusok nem jó katolikusok. *Rossz katolikusok*. A gyávákat, akikben jóakarát lakozik, tegyük erősekké. Két urnak nem lehet szolgálni. Kivül másnak, belül másnak. Aki katolikus lelkében templomában, családjában, legyen katolikus a nyilvá-nosság előtt is.

Politikában, társadalomban, gazdasági világban, irodalomban, sajtóban, mindenütt. A kétszínű katolikusokat, a titkos szabadkőműveseket pedig távolítsuk el magunktól. Óvakodjunk tőlük, ahogy az árulóktól és besugóktól szokás. Aki gyáva, legyen bátor, aki gyöngé, legyen erős, aki tétlen legyen munkás.

Legyen jelszavuk a székesfejérvári püspöké *Ecclesia laborans!* Dolgozó egyház papjaiban és hiveiben. Tekintsünk szét magunk körül. Sok közöttünk a félénk. Bátorítsuk s állítsuk őket küzdőként seregünkbe. Az a hatalmas tábor, amely városunk talai közt a napokban egybegyűlt a fehér asztal mellett, mutassa meg, hogy nem csak vidám órák találják együtt, de a megpróbáltatás napjai is.

Novus ab int egro rerum nascitur ordo. Ujul a világ. Ujhodjunk mi is. Dolgozzunk vállvetve a keresztény megújulásért, a keresztény Magyarorszáért. (h)

UJDONSÁGOK.**TÁJÉKOZTATÓ.**

Február 3. 4. A Biharmegyei Nőegylet jubileuma.

Február 18. Kath. szabad liceumi matiné a főgimnáziumban d. e. 11 órakor.

Márczius 8. Kath. szabad liceum bőjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. szabad liceum bőjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. szabad liceum bőjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. szabad liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Junius 27. Szent László ünnepély.

Legényegyesületi előadás.

A Nagyváradai Katolikus Legényegyesület keddi estéi eddig is hasznos munkát műveltek ugyan mindenkor, a tegnapi azonban kiváló helyet foglal el közöttük. Az egyesületnek a szokásos heti önképzőestén ezuttal illusztris vendége volt. Erdősi Károly, a fővárosi Szent Sziv-zárda házilelkésze, az *Országos Központi Katolikus Legényegyesület* buzgó másodelnöke, aki a katolikus mozgalmakban országsszerte becsült nevet vivott ki magának. Erdősi, aki most körutrá indul az országban, hogy lehetőleg minden nagyobb legényegyesületet meglátogasson, nagy missziót vállalt magára. Fáradságot nem kímélve agitál az egyesületek körében az Országos Központi Katolikus Legényegyesület augusztus havi, *ötvenéves jubilaris ünnepe* s az ez alkalommal rende-

zendő nagyszabású *legényegyesületi iparkiallítás* érdekében.

A nagy munkának most van a legkezdetén és éppen a Nagyváradi Katolikus Legényegyesületet kívánta a legelsők sorában meglátogatni. Az egyesületi tagok szíves örömmel, magyaros tisztességgel fogadták a szimpatikus vendéget, akinek megjelenése eseményszámba ment. Tagok és hozzátartozók, köztük diszes női közönség nagyszámu tömegben alkották a figyelmes hallgatóságot.

Az estét *Vuskics Gyula* dr. egyesületi elnök bevezető beszéde nyitotta meg keresetlen egyszerűséggel s a működését és egyéniségét jellemző melegséggel szólott. Üdvözölte az egyesület vendégét s megemlékezett arról a kitüntető szíves fogadtatásról, amelyben a nagyváradi legényegyesületnek része volt, valahányszor a központi egyesületet fölkereste.

Majd az est központjaként *Erdösi Károly* előadása következett, amely mély barázdákat szántott hallgatósága szívébe. Beszédét a szeretet hangján vezette be s találó jellemzéssel állította hallgatósága elé azt a keresztény barátságot, amely Kolping egyesületeit jellemzi. Ilyet a vörös egyesületek sohasem produkálhatnak.

Tapasztalataiból, a legényegyesületek életéből vett példákkal tette szemléltetővé ezt a nagy igazságot. A legényegyesületek missziójával foglalkozott azután, majd röviden vázolta az intézmény történetét s itt rátér arra, hogy a német, tehát a legelső legényegyesületek jubileumán annak idején csak két magyar testvéregyesület jelent meg. A *budapesti központi* és a *nagyváradi*. Ezen az alapon azután szívet szeretettel hívta meg az egyesületet a magyar jubileumra.

A beszéd második részében a központi egyesület jubiláris *iparkiallításával* foglalkozott s hangsúlyozta, mennyire ambicionálják maguknak a legényegyesületek az iparosképzést és milyen örvendetes eredményeket mutatnak föl ezen a téren. Befejezésül a taggyűjtés, agitálás szükségességét hangoztatta.

A beszéd mindvégig előkelő nívón mozgott, szellemes volt, szeretetteljes és közvetlen. Hallgatóságára mély és maradandó hatást gyakorolt.

Mellau István egyesületi igazgató megköszönte a látogatást s a tevékenységéről ismeretes hévvel, tüzzel és erővel szólott a tagokhoz, akikre a tegnapi estély nagyon tanulságos, nemesítő, fölemelő hatással volt.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket *hogy egy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni szíveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne örténjék.

*** A polgármester a fővárosban.** *Rimler Károly* polgármester tegnap Budapestre utazott, hogy a függőben levő városi ügyek elintézését az egyes miniszteriumokban megsürgesse.

*** Uj udvari tanácsosok.** A király, dr. *Váradi Antal*, az Országos Színművészeti Akadémia igazgatójának, a színmű irodalom és színész képzés terén kifejtett sok évi buzgó és eredményes működése elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta. Ugyancsak díjmentesen kapta a címet *hilibi Haller József*, herczeg *Esterházy-féle* hitbizományi uradalomnak központi

igazgatója is ki a katonai igazgatás érdekében tett kiváló szolgálatakat.

*** Uj napilap Nagyváradon.** A nagyváradi függetlenségi párt kebelében az újabb események következtében érdekes mozgalom indult meg. Lapot akarnak indítani, a mely kizárólag a párt lapja legyen E czélből 25 koronás részvények kibocsátását tervezik. A lap naponta jelennék meg s egyes szám ára 4 fillér lenne. A tervezők úgy számítanak, hogy a lapot rövid időn belül megindítják.

*** Egyházi hír.** A vallás és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a király a veszprémi káptalanban megüresedett mesterkanonokságot *Ádám Ev. János* tiszteletbeli kanonok, pápakovácsi-i esperesplebánosnak adományozta.

*** A szociálisták Prohászkaról.**

Prohászka püspök körlevelével foglalkozik az egyik fővárosi zsidó lap, a sajtótrepov zornálja s elferdített értelmi idézetekkel azon dilema elé állítja a tudós püspököt, hogy vagy őszinte szociális irányu állásfoglalása vagy nem és vagy kitart ezen állásfoglalása mellett vagy földadja azt. Ha őszinte és kitartó munkása lesz a szociális szervezkedésnek, akkor összeütközésbe jön önmagával. Hát ne fájjon e miatt a czocziális munkálkodást monopolizálni akaró *Jakabok* feje. Székesfejérvár lángelméjü püspöke majd fog találni módot arra, hogy sem az eddigi társadalmi renddel, sem önmagával ne jöjjön ellentmondásba és összeütközésbe, hanem haladjon a keresztény szeretet utján, törölgetve a szenvedők könnyeit. Bölcsen meg fogja tudni választani, miképen lehet legnagyobb szolgálatot magasztos állásában úgy a keresztény magyar népnek, mint a keresztény magyar hazának anélkül, hogy akár lázadóvá, akár elvtagadóvá lenne.

*** Szentképekkel házaló ügynökök.**

Egyházmegyénk egyik nagyobb hitközségének papja kéri paptestvéreit, hogy óvják meg hiveiket egyes pénzvagyó és nem valami érzékeny lelkiismeretü ügynökök zsarolásaitól, akik mint ilyen vagy amolyan szentről elnevezett s bizonyos *Adolfoknak* és *Samuknak* zsebeit szolgáló »műintézet«-eknek megbízottjai, vagy meg nem bizottjai koronákat szednek fel a jóhiszemű és istenfelő hivektől s ezek fejében, vagy egy jól kitöltött és »szent«-tel megrakott előleg-nyomatványt hagynak nekik gyászos emlékül, vagy legjobb esetben a »végzendő« sz. misék ráadásul egy silány papirra himzett háziáldást küldenek nekik, úgy két három hónap mulva békéltetőül egy jeruzsálemi olvasóval. Kimélik meg jóra való hiveinket ilyen lelkiismeretlen pénzcsinálóktól!

*** Kinevezés.** A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló királyi ítélőtábla kerületébe *Péterffy Elemér* nagyváradi lakos, végzett joghallgatót, a nagyváradi fiatalok rokonszenves tagját ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

*** Elhalasztott jubileumi ünnepély.**

A nagyváradi és biharmegyei nőegylet örömmel készült; megakarta ünnepelni az egyesület fennállásának negyven éves jubileumát s egyben hálával és szeretettel akart adózni annak a nemeslelkű főúri hölgynek: özv. báró *Gerliczy Félixné* szül. gróf *Korniss Lujza* nagyaszonynak, aki kezdettől fogva nemcsak vezetője, de éltető lelke volt a nőegyletnek. És az örömet mélyeséges bánat váltja fel. A nemeslelkű urhölgy jótékonyágban soha nem fáradó szervezetét súlyos betegség támadta meg. Ilyen körülmények között a jubileumi ünnepségeket

elhalasztották, addig, míg a szeretett elnök újból visszanyeri egészségét. Erre vonatkozólag az egyesület elnöksége a következő hivatalos értesítést adta ki:

Tisztelettel értesítjük a biharmegyei és nagyváradi nőegylet tagjait; valamint a n. é. közönséget, miszerint egyeletünk 40 éves fennállása alkalmából f. évi február hó 3. és 4-re tervezett ünnepélyeket, valamint a rózsza estélyt is elnökünk özv. báró *Gerliczy Félixné* ő méltósága betegsége s családja kívánsága folytán később meghatározandó időre halasztottuk el.

Nagyvárad, 1906. évi január 23. A renység nevében özv. *Grunwald Henrikné* al-elnök.

*** Orgona átvétel.** A napokban történt meg a b. püspökii r. k. templom orgonájának átvétele. Az orgona új (pneumatikus) szerkezetű, 16—20 változatu, pedális és játékközből is könnyen kezelhető, amennyiben minden változat egy pillanat alatt elzárható és kinyitható. Az orgonamű felállítása, kipróbálása s egy oly nagy testnek oly kis helyen való elhelyezése *Ország* Antal, jeles orgonaépítész érdeme. Az orgona költsége 3800 korona. A biharpüspökii r. k. templom s a hitközség sokat nyert a mű felállításával, ami kegyes főpásztorunk érdeme, ki a plebániái, tanítói lak és iskolának, tetemes költséggel való átalakítása után az orgona felállítását is engedélyezte.

*** Elöléptetés.** A nagyváradi királyi főügyész *B. Tóth Sándor* nagyváradi királyi törvényszéki fogházórt a fogházörök és hivatalosolgák részére megállapított I-ső fizetési osztályba, *Possár Sándor* és *Tóth Zsigmond* fogházöröket pedig a II-ik fizetési osztályba 1906. évi január hó 1-ső napjától kezdődő hatálylyal előléptette.

*** Radu püspök estéje.** A gör. kath. püspöki udvari hivatal részéről felkértünk annak újbóli ismétlésére, hogy a meghívott hölgy-vendégek az estélyen visite-toiletben fognak megjelenni.

*** A tartalékosok hozzátartozói.** Sok szegény család keserűen sanyli a póttartalékos katonák behívását; a legtöbb szegény embernek elvették legzordabb téli időben a kenyérekérését s most ki vannak téve a nyomornak, nélkülözéseknek, jól eső érzést keltett az a hír, hogy a nagyváradi csapatoknál a tisztikar tagjai átérzik ezeknek a szegény embereknek és családoknak kétségbeesztő helyzetét s tőlük telhetőleg igyekeznek azt enyhíteni. Akit csak lehetett, hazabocsátottak s akiknek nyomorban van a családjuk, kettős addag kiutalásával igyekeznek odahatni, hogy éhező hozzátartozóinak kenyerük legyen. Jól esik ha látjuk, hogy a katona-zubbony alatt is meleg sziv dobog.

*** Óriási vasut.** Amióta az ausztráliai gyarmatok Commonwealth of Australia címen egyesültek, azóta mind gyorsabban fejlődik ez a kontinens, melynek éghajlata egészséges, földjén veszedelmes fenevadak, vérengző bészülöttek nincsenek. A fejlődő világrész egyik legszebb alkotása lesz az a körülbelül 2500 km. hosszú — hozzávetőleg Páris—Konstantinápoly távolságu. — vasut, melyet Perthből, Ausztrália nyugati részéből kiiindulva Adelaidebe, — Viktoria állam főhelye felé terveznek. A vasut nem a tengerpart közelében épül, hanem Perthből kiindulva, sugáregyenes vonalban halad az ugynevezett Nullarbus pusztaságon, a nagy Viktoria homoksivatag déli szélén a Gairdner tóhoz s innen délnek fordulva vezetik Adelaide-be. A vasutvonal egy része — Perth-től Coolgardie városig — már ki is épült.

*** A leleményes baka.** A szőregi állomás várta egy baka az esti vonatot. Türelmetlenül tekintgetett arra felé, a honnan a vonatnak érkeznie kellett, mert ha 9 órára Szőgedébe nem ér, úgy bizonyosan hűvösre kerül. Ekkor meglátta az állomás előtt a kétkerekű postakocsit, melynek

kocsisa a postai küldemények átadásával volt elfoglalva. A mi bakánk gondol merész-t és nagyot, felkapaszkodik a m. kir. alkalmatosságra. Vigan hajt tova s a kellő időre be is ér a kaszárnyába. A gyorsbajtásban egykereűvé lett kocsit a lóval együtt bitangba csapta. Az egyest azonban nem tudta elcsapni, mert a leleményes bakát már másnap reggel a postakocsi be nem jelentett használatáért felelősségre vonták.

*** A diószegi előjáróság választása.** Bihar-Diószeg községben az előjáróság választásával nincsen megelégedve a közönség. Tegnap be is érkezett az alispánhoz a felebbezés, amelyet 204 választó irt alá. A felebbezésben azt állítják, hogy a választást vezető főszolgabíró törvénytelenül járt el s a község lakossága fel van izgatta annyira a választás által, hogy baj lesz, ha a felsőbb hatóság nem semmisíti meg a választást. A legszigorubb vizsgálatot — s egy sereg tanu kihallgatását kéri. A felebbezés olyan dolgokat sorol fel, amelyek szükségessé teszik a vizsgálatot, már a kedélyek megnyugtatósa szempontjából is s éppen ezért hisszük, hogy az alispán erélyes intézkedést tesz az igazság kiderítésére.

*** Hófuvás, vonatkésés.** A zimankós, viharos téli időjárás hétfőn és tegnap éjjel sok kellemetlenséget okozott mindentele. A hófuvások eltemették az utakat s különösen az országutakon közlekedők szenvedtek sokat a metsző hideg szélől és a havazástól. A vasuti vonatok közlekedését is erősen megzavarta a hófuvás. A Budapest felől Nagyváradra igyekvő személyvonat tegnap éjjel Püspökladányban rekedt s éjjeli 2 óra helyett csak reggel 8 óra után érkezett meg Nagyváradra. A tegnapi vonatok szintén késéssel érkeztek; így az esti gyorsvonat egy órát késett. A vicinális vonalakon is csak nagy nehézséggel és késedelemmel közlekedtek a vonatok. — Tegnap déltel a szél megszűnt s egészen normális téli időre vált.

*** Terjed a város.** Korház- azelőtt Hidgser-utca végén tudvalevőleg egy kisebb tisztviselőtelep keletkezett. *Buhl* Emil postatanácsos és több társa megvásárolták a régi temető mellett levő Tóth Jenő-féle szőlőt s felparcellázva házhelyekül, részben már beépítették. Mivel az eddigi lakházaktól távolabb esik a telep, a város kimondotta, miszerint ezt a helyet továbbra is külterületnek tekintik s így járdát nem épített s utcai világítással nem látja el az új házsört. *Buhl* Emil és társai most újból folyamodtak a városhoz, hogy az ő költségükön készítsen a város járdát a telephez vezető uton s a házaik előtt, továbbá az új utvonalat lássa el villamos világítással. A felparcellázott terület egyik tulajdonosa: *Semaszenka* Ernő, a villamos vasut igazgatója szintén kérvényt intézett a városhoz, amelyben kéri, hogy a terület szabályozása céljából a régi temető területének telkéből egy sávot engedjen át megfelelő összegért a város, ha pedig eladják felparcellázva a temetőt, 1—2 területrészt az ő részére adja el a város. Együttal azt a javaslatot teszi, hogy ha nem adja el a város a temető területét, alakíttassa át azt gyermekjátszó területnek.

*** A halottak is leszavaztak.** Bogyoszló községben még a mult év novemberében ejtették meg a megyebizottsági tagok választását. Ez ellen felebbeztek, de az igazoló választmány a felebbezést elutasította. Ez ellen újabb felebbezés érkezett be a vármegyéhez, amelyben a többek között azt is felhívják a választások ellen, hogy elhaltak nevében is adtak le és fogadtak el szavazatokat s a megválasztott megyebizottsági tagok csak így tudtak többséget szerezni. Kéri a közigazgatási bizottságot, hogy a választást semmisítse meg.

*** Találtatott.** Bitangságban találtak egy éves szőke koczákat. Gazdája 8 nap alatt átveheti a rendőrség kihágási ügyosztályánál, hol a 8 nap eltelté után a kocza el fog árvereztetni.

x Köhögést, rekedtséget, hurutot és minden egyéb lélegzőszervi bántalmakat rövid idő alatt végleg megszüntetnek a *Cyklamen szelekték*. Kapható a »Kigyó« gyógyszerárban Nvárad, Bémer-tér, ára 60 f.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat-szőveteimet mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kívánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabásati termemben a legdivatosabb* fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás útján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

x A Lloyd orfeumban ma és minden nap a következő tagok felléptével fényes előadás. *Eugenia* táncz soubrette, *Szondi Angella* soubrett, *Carmen Dóra* táncz és énekesnő, *Eleki* előadó soubrett, *Lenkei Ilona* tánczosnő, *Palugyai Micsike* costum soubrett, *Latus d' Ory* francia exentrique, *Szalai Kata* énekesnő *Ormai Lujzi* színésznő, *Grünau Poldi* komikus, *The Guston* zenebohóc és bűvész parodisták, *Berényi Izsó* humorista, *Gönczy Károly* karmester. Bohéme, kacagató bohózat előadva 6 személy által. Előkészületben »Kaszárnya udvarán« kacagató életkép. Mulattató családi műsor. Kezdeté esti 9 órakor. Számos látogatásért esedezik az igazgatóság.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Fehér Anna C.
Csütörtök: Órangyal (előszőr A.)
Pén ek: Órangyal. B.
Szombat: Órangyal. C.
Vasárnap: d. u. Heidelbergi diákélet, este: Aranyvirág.

Fehér Anna — negyedszer. A romantikus, szomorú betyártörténet, a magyar népköltésből vett »Fehér Anna« ma kerül negyedszer színpadra. Gárdonyi Géza új darabját ezúttal a C. bérlők kapják, a kiknek még nem volt alkalmuk az újdonsághoz.

Az Órangyal premierje. Nehány városban már nagy színügyi háborúság folyt az Órangyal miatt, jelenti a színház. Ezzel jelzi azt is, kiknek készült a darab s kiknek ajánlatos el nem menni és meg nem nézni. A mi színügyi bizottságunknak ugyan kisebb gondja is nagyobb annál, minthogy egy színpadra vitt malaczság előadása ellen tiltakozzék.

Z E N E.

Mozart emlékezete.

A »Nagyvárad-i zenekedvelők egyesülete« Mozart születésének 150 ik évfordulója alkalmából özv. Tucsek Ferenczné urnő, Kürti István, Mazalik József és Mazalik Nándor urak közreműködésével 1906. évi január 28-án vasárnap délután 3 órakor, az egyesület helyiségében (Nagypiac-tér, községi polgári fiú-iskola-épület, II. emelet 31. ajtó) hangversenyt tart, melynek kezdeteként az egyesület által létesített és fenntartott nyilvános zeneiskola XXI-ik (a jelen tanévben első) hangversenye is meg fog tartatni. E kettős hangversenyre a t. közönséget meghívjuk. *Mezey Mihály* elnök, *Réz Mihály* igazgató. Belépő-díj: felnőtteknek 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. A zenekedvelők egyesületének tagjai és a zeneiskola növendékei belépti-díjat nem fizetnek.

A műsor a következő: I. rész. 1. Beniot »Előadó darab« hegedűn előadja: Buzás József. 2. Kuhlau »Szonatina« zongorán előadja: Réz Klára.

3. Herold »Dal« a Zampa című dalműből, gondokán előadja: Réz László. 4. Koehler »Mazurka« zongorán előadja: Krausz Margit. 5. Bloch »Magyar ábránd« hegedűn előadja: Glück Anta. II. rész. 1. Mozart op 108. »Langhettó« gondokán előadja Kürti István. 2. Mozart a) »Apród dal« Figaró házassága című operából. Mozart b) »Az ibolya« dal énekl: Tucsek Ferenczné urasszony. 3. Mozart »B. dur Zongora Trio« (Allegro, Larghettó és Allegretto). Előadják: Zongorán Mozalik Nándor, hegedűn Mozalik József, gondokán Kürti István.

EGYESÜLETEK.

A népköltészetéről.

A Nagyvárad-i Katolikus Legényegyesület vasárnapi előadása ismét nagy sikert ért. Ezúttal, mint előre jeleztük, *Halmos András* nagyvárad-ujvárosi katolikus kántortanító tartott nagyon ügyes, szellemes előadást a *népköltészetéről*. A néplélek rajza után általánosságban szólott a nép s kivált a magyar nép poézisáról, azután áttért a népköltés különösen favorizált terére, a népdalra. Itt aztán illusztrációkkal is szolgált s mindvégig népszerű, érdekes előadását rokonszenves csengésű hangján pompás betétekkel fűszerezte. Vége-hossza nem volt a tiszteletnyilvánulásnak, amelylyel az impozáns tömegű hallgatóság az előadást fogadta. Kijutott az elismerésből *Suhajda* József egyesületi tag lendületes szavalatának, ugyszintén *Ráduj* Annuska és *Harsányi* Ilonka kellemes népdal-kettesének is.

A kath. kör tisztújító közgyűlése

A napokban folyt le a nagyvárad-i kath. kör tiz éves jubileuma, pompás ünnepek keretében. A kör a jövő vasárnap tartja évi közgyűlését és egyúttal tisztújító gyűlését. Az elnökség nem akarta a rendes ügyek tárgyalásával és a választással összekapcsolni a szép ünnepeket, s ezért szentelt külön napot annak. Most pedig hozzálatnak a kör belügyeinek intézéséhez. A tisztújítás kiterjed az elnökök, alelnökök s az igazgatóválasztmány megválasztására. A közgyűlési meghívó különben a következő:

A nagyvárad-i katolikus kör f. hó 28-án délelőtt 11 órakor saját helyiségében tartja meg évi rendes s ezúttal tisztújító közgyűlését, melyre az egyesületi tagokat tisztelettel meghívjuk. A közgyűlés tárgysorozata: 1. A megválasztott 1905. évi számadás jóváhagyása s az egy. pénztárnoknak adandó fölmentvény tárgyában határozat hozatal. 2. Az 1906. évi költség-előirányzat megállapítása. 3. Az elnökök, alelnökök, titkár, valamint az igazgató választmány tagjainak — minthogy a két évi működési idő letelt — szavazással való megválasztása. Nagyvárad, 1906. január 23. Az igazgató választmány megbízásából: dr *Imrik* Gusztáv, egyleti titkár.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 27. Izralita nőegylet estélye.
Január 28. A 48-as népkör bálja.
Február 1. Középegy kolon próbabálja.
Február 3. Vasutas »Koszoru-Egylet« bálja.
Február 4. A Nagyvárad-i Katolikus Legényegylet bálja.
Február 4. Biharmegyei és nagyvárad-i nőegylet estélye.
Február 10. Posta- és távirida-altisztek és szolgák bálja.
Február 18. Czukraszok bálja.

Pecseszőlősi kaszinóbál. Vasárnap este kitűnően sikerült táncvigalmat rendezett a pecseszőlősi kaszinó, A jól sikerült estélyen városunkból is sokan vettek részt. A négyest negyven pár tánczolta. A jótékony célra rendezett táncmulatságon a következők fizettek felül:

Ozsváth Sándor 3, Kopasz István 1, Roskovits Béla és neje 2, Kulcsár József 2, Csáky Mihály 1, Bereczky Zsuzsika 1, Löwenstein Zsigmond 2, Papp Gyula 1, Pfifer Ferencz 1, Ridy Sándor 3, Ridy György 1, Zsunk Ferencz 1, Salamon Jakab 1, Petiás János 1, öz. Leukucza Józsefné 1, Szidor Mihály 1, Várady Imre 1, dr Szemethy Géza 9, Neumann 1, dr Molnár Leó 1, dr Weinstok 1, Krausz Béla 3 kor. Boros Sándor, Sitter János, Péntes József 40-40 fill. Ridy Károly 1, Kolozs Bertalan 1, Hankovits Ferencz 1, Molnár Ferencz 1, dr Tóth Ferencz 1, Kovács Pál 1 koronát. Köszönetet mond érte a rendezőség.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest január 23. (Saját tud. távirata.) Egy budapesti esti ujság jól értesült ellenzéki politikai tollából származó cikkében megcáfolja az Andrássy-béketervet. Szó sincs róla. A híresztelés célja megtévesztés! Minél több a valószínű ége, annál inkább. A kormány ellenkezőleg éppen most úgy rendezkedik be, mintha sohasem akarna békét kötni. A Ház fölösztatását akarja kieroszakolni, új választások kiírása nélkül. Kristóffy, Lukács, Bihar kilépnek ugyan a kabinetből, de amugy a régi marad. Még a régienél is rosszabb lesz. — A mai audienciáról egyébként a legizgalmasabb hírek terjedtek el.

Vérsi délbén Bécsbe érkezett a miniszterek megbízása folytán s Fejérváryval konferált. Azt hiszik, hogy most még sokkal súlyosabb következmények várhatók, mint a szeptember 23-iki audiencia után. Beláthatatlan fordulat előtt állunk. Hir szerint az országgyűlés fölösztatása választások kiírása nélkül befejezett tény ugyan, viszont azonban Fejérváry lemondását is emlegetik. — A vezérbizottság délután ülést tartott. Ugyiszintén a néppárt is. A néppárt tiltakozott a kereskedelmi szerződések megkötése ellen.

A pozsonyi prépost.

Budapest, január 23. (Saját tud. távirata.) Komlóssy Ferencz pozsonyi prépostot ma iktatta be a hercegprimás képviselőjében Kohl Meárd folszentelt püspök.

Vörös a hüvösön.

Budapest, január 23. (Saját tud. távirata.) Königsbergből jelentik: A szocziálista Volkszeitung szerkesztőjét letartóztatták, mert lapjában leközölte Szóive, boroszló városi képviselő beszédét, amely mtatt Szóivét egy évi fegházra ítelték.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irtá: Gorkij Maxim

27.

Majakin édeskésen mosolygot. a kezét dörzsölte s Foma mellé ült, miközben tréfásan oldalba bökte s így szólt:

— Miről turbékolatok?

— Mi... mindenféle ostobaságról — felelte Ljuba.

— Nem téged kérdeztelek, — mondta Majakin Ljuba felé fordulva. — Te csak ülj szépen csöndesen s végezd a magad dolgát.

— A banketről meséltem neki — mondta Foma.

— O, ugy... Nos, majd én is beszélek a banketről. Megfigyeltelek. Nagyon ostoba voltál.

— Igen? — kérdezte Foma összeránczolt szemöldökkel.

— Igen. Teljesen ostoba. Például a kormányzó megszólít s te nem is felelsz.

— Mit feleltem volna? Azt mondja, hogy nagy csapás, ha az ember atyját veszíti el... nos, ezt amugy is tudom. Mit feleljen erre az ember?

— Ha Isten így rendelte, nem zúgolodom, kegyelmes uram. Ezt kellett volna felelned, vagy valami ehhez hasonlót. A kormányzók nagyon szeretik, ha az emberek aláztatások.

— Csak nem bámulhattam rá, mint a birka — mondta Foma mosolyogva.

— Te csakugyan úgy néztél rá, mint a birka. Az ember soha se legyen birka, sohase legyen farkas, hanem mindig úgy viselkedjék velük szemben, mint a gyermek az atyjával szemben. Attól meppuhulnak a kormányzók.

— Mirevaló az?

— Jó. Egy kormányzó mindig használhat az embernek.

— Ugyan mire akarod tanítani? — mondta Ljuba csöndes főlháborodással.

— Mire?

— Alattomoságra. Szolgalelkűségre.

— Az nem igaz, te tudós bolond. Politikára tanítom és nem szolgalelkűségre. Az élet politikájára... Eredj! Készíts inkább valami enivalót. Eredj, Isten hírével!

Ötödik fejezet.

Foma kétféle érzése Majakin iránt egyre erősödött. Minél gyakrabban volt vele együtt, annál nagyobb érdeklődéssel hallgatta beszédét, de annál nagyobb lett ellenszenv is az öreg ember ellen Olykor valóságos félelemmé fokozódott ez az ellenszenv, sőt volt eset arra is, hogy Foma undort érzett Majakin iránt. Ez az undorodás különösen akkor támadt Fomában, ha Majakin meg volt elégedve valamivel s mosolyogni próbált. A nevetéstől remegni kezdtek Majakin ránczai s minden pillanatban megváltoztatták arckifejezését. Száraz, keskeny ajkai mozogtak, elnyultak s ilyenkor fogainak fekete maradékai látszottak, vörös szakállá pedig úgy lángolt, mint a tűz. Nevetése a rozsdás ajtósarkok nyikorgásához hasonlított s az öreg maga olyan volt mint egy játszó mokus. Foma, aki nem igen tudta érzéseit leleplezni, nyakran nagyon durva szóval és durva mozdulatokkal fejezte ki magát, de az öreg úgy tett, mintha mitsem vett volna észre s egy perczig sem hagyta őrizetlenül Fomát, Már az üzletét is elhanyagolta és egészen emélyedt a fiatal Gorgyejev ügyeinek intézésében. Az üzlet Majakin ügyessége s volgamenti kiterjedt ismeretsége folytán pompásan ment, Fomában mindinkább megerősödött az a gondolat, hogy Majakin csak azért szorgoskodik olyan nagyon az üzlet körül mert Ljubát feleségül szeretné vétetni vele. Ezért még jobban gyűlölte az öreget.

Ljuba tetszett neki, de gyanusnak és veszélyesnek tartotta. Nem akart férjhez menni s Majakin nem is tett említést erről, soha nem rendezett társas összejöveteleket nem hivta meg az ifjuságot és Ljubát sem vitte soha társaságba, pedig Ljubának minden barátnője férjnél volt már.

Foma megcsodálta beszédét s éppen olyan mohón leste minden szavát, mint Majakinét. De ha Taraszról kezdett beszélni, annyi szeretet és rajongás volt a hangjában, hogy Foma mindig arra gondolt, hogy a Tarasz neve alatt valami más ember rejtőzik, talán Jesov, akinek ismeretlen okok miatt ki kellett lépnie az egyetemről s el kellett hagynia Moszkvát. Sok egyszerűség és jóság is volt Ljubában, ami tetszett Fomának s gyakran szánalmat ébresztett iránta.

(Folyt köv.)

NYILTTÉR.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Irtá: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára **20 fillér.**

Vidékre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, jan. 23.

Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—

Értéktözsde.

Budapest, jan. 23.

Oszták hitelrészvény — — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — — —	796.—
Leszámitoló bank — — — —	506.—
Rimamurányi — — — —	525.—
Oszták-m. államvasuti részvény — — — —	670.—
Közuti vasut — — — —	594.—
Városi villamos vasut — — — —	327.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 jan. 23-án.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	114.40
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — — —	87.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.65
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	96.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — — —	217.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	161.—
Oszták járadék papírban — — — —	99.75
Oszták járadék ezüstben — — — —	100.75
Oszták korona járadék — — — —	117.50
Oszták járadék aranyban — — — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	160.—
Oszták-magyar bankrészvény — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — —	793.—
Oszták hitelbank intézeti részvény — — — —	675.20
Oszták-magyar államvasuti részvény — — — —	667.25
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	117.52
London vista — — — —	240.45
Páris vista — — — —	95.57
20 márkás arany — — — —	23.50

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kinek van nagy
borpinczéje

== **üresen?** ==

Czim a kiadóhivatalban.

Meghívás.

A „Nagyváradai Hitelbank Részvénytársaság“ 1906. évi február hó 3-ik napján, d. u. 4 órakor saját üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. c. részvényeseket — tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg

megállapítása, a nyereség felosztása s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat hozatal.

2. Két igazgatósági tagnak 1 évre, három felügyelő-bizottsági tagnak 2 évre — és 16 igazgatósági tanácsosnak 3 évre leendő megválasztása.

Nagyvárad, 1906. január hó 13-án.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Az alapszabályok 37. §-a. Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg részvényeit a társaság pénztárába vagy más, a társaság igazgatósága által a hirdetményben megjelölt pénzintézetnél letenni, hol az őt illető szavazat számát előtűntető és belépti jegyül is szolgáló téritvénnyel láttatik el, ugyanez áll a maghatalmazottakra is.

A „Nagyváradai Hitelbank“ r.-t. zárszámadása 1905. évről.

Mérleg-Számla

VAGYON

TEHER

	K	f.	K	f.		K	f.	K	f.
Készpénz			75752	39	Részvénytőke			300000	—
Váltótárca			1028464	12	Tartaléktőke			1279	03
Jelzálogkölcsonök			25230	—	Betét			637891	65
Előleg értékpapírokra			4450	—	Visszleszámitolás			541019	71
Előleg zálogokra			660	—	Hitelezők folyó számlán			1169	69
Adósok folyó számlán			384157	08	1904. évről fel nem vett osztalék			1740	—
Értékpapírok			418	50	Előre bevett kamatok			12051	54
Felszerelés			4000	—	Nyereség áthozat	109	12		
Különfélék			1137	25	Ez évi nyereség	34217	56	34326	68
Előre fizetett kamatok			5208	96					
			1529478	30				1529478	30

Veszteség- és Nyereség-Számla

VESZTESÉG

NYERESÉG

	K	f.	K	f.		K	f.	K	f.
Dijazások			12020	—	Nyereség áthozat			109	12
Üzletköltség: házbér, ig. tan. dijak, fűtés, világítás stb.			5035	49	Különféle kamatok			113825	50
Betétkamát			22911	61	Jutalékok			3049	52
Visszl. váltókamat			33263	97	Előre fizetett kamatok			5208	90
Adó és illetékek			2426	51					
Perköltségek			157	30					
Előre bevett kamatok			12051	54					
Nyereség áthozat	109	12							
Ez évi nyereség	34217	56	34326	68					
			122193	10				122193	10

Nagyvárad, 1905. december hó 31-én.

Schvarcz Antal, pénztárnok.

Bihari Gyula, főkönyvelő.

IGAZGATÓSÁG:

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Sulyok István, elnök.

Lukács Ödön, elnök.

Füredi László,
Grósz Arnold,

Dr. Munk Béla,
Schvarcz Márkus,

Boros Jenő,
Grósz Albert,

Czillér Imre,
Jung Ferencz.

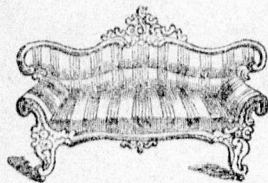
Weisz Izidor, vezérigazgató.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

Egyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a**Magyar Műbutorgyár**

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata. — Kívánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám

Olcsó, mélyen leszállított árak mellett
kerülnek eladásra összes férfi, és
női divatáru cikkek a**Fábry Testvérek**üzlet helyiségében Fő-utca, Moskovits-palota.
Igazi alkalmi eladása egész finom
áruknak, különösen nagy választék
férfi ingek, gallérok, kézelők, divatos
férfi, fiú és gyermek kalapok, sapkák,
keztük, harisngák, alsó jäger ruhá-
zatok, takarók, utazó- és lópokrócok,
galocsenek, hóczipők, férfi, női és
gyermek lábbelik, egész finom minő-
ségben, olcsó árak mellett, francia
parchetek, rumburgi vásznak, szalag
csipke, selymekendők, pamutok kü-
lönösen leszállított árak mellett.3000 drb férfi divat nyakkendők igazán olcsó
árban. Határozott ár, készpénzfizetés mellett
Az üzletberendezés eladó. 1447**SCHICHT-SZAPPAN!**

(Szarvas vagy kulcs-szappan)

Legjobb, legkiadósabb s azért a
legolcsóbb szappan.

Ment mindennemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kaphatóA vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht» névvel és a
«szarvas» vagy «kulcs» védjeggyel legyen ellátva. 2271. a.**Köszvény- és
rheumabetegeknek,**kik ezen betegségekkel alaposan szabadulni
akarnak, nem ajánlható eléggé a valódi
Vilmos-féle köszvény és rheuma elleni
vértisztító tea. Készítője Wilhelm Ferencz
gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító
Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és
Melbourne-i kiállításokon a legmagassab
díjjal — arany éremmel — lett kitün-
tetve Kapható Franz Wilhelm, gyógyszer-
ész, cs. és kir. udvari szállító Neun-
kirchen, Alsó-Ausztria, valamint a neve-
sebb gyógyszertárakban és drogueriákban.**HIRDETÉSEK**

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érdeklődőket, hogy tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindenféle izzólámpa különlegességek ugyancsak kettelt áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.

A Korona- és Filler-bazárt teljesen áthelyezték
szembe, a városi Bazár-épületbe, az Amerikai-áruház mellé.Hol tombola-játékok, hálí-legyezők, kotillonok, álarcok a legolcsóbban szerezhetők be, ugyancsak ajándék és dísz tárgyak, utazó-ládák és bőröndök, gyermek játé-
kok, gyermek-kocsik, reform-szekerek, mely egyszerűsített tolokocsi is. Gumi különlegességek.

Teljes

tisztelettel:

FRISS és TSA KORONA- és FILLER-BAZÁR. Fő-utca,

városi Bazár épület. Telephón 130.